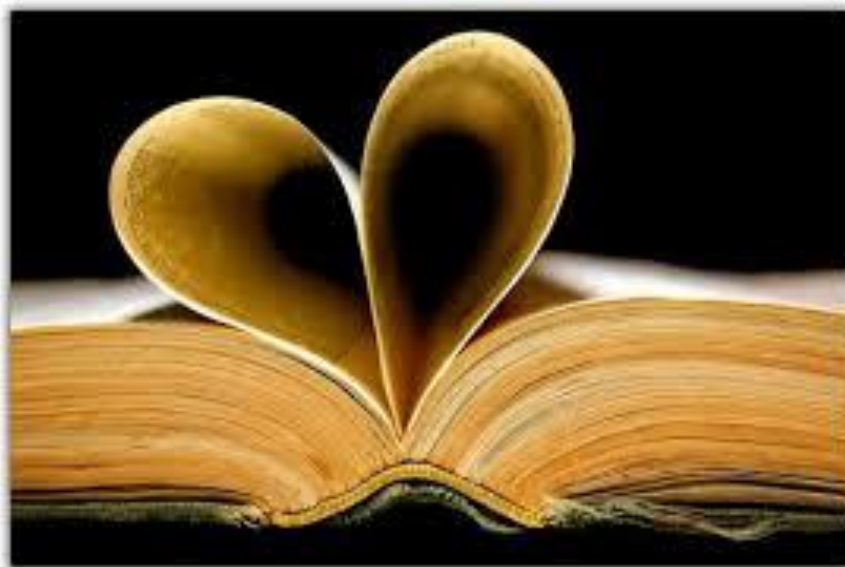

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Филозофски факултет

ПОРТФОЛИО СТУДЕНТА

ШКОЛСКА ПРАКСА 1

Марија Петровић

Број индекса: 19/05

Садржај :

УВОД	4
1. УПОЗНАВАЊЕ СА ШКОЛСКОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ И ПРОЦЕДУРАМА	5
1.1. Годишњи план рада школе - анализа	10
2. УЛОГА НАСТАВНИКА У ШКОЛИ АНАЛИЗА ПОСЛОВА.	14
3. ИНТЕРВЈУ СА НАСТАВНИКОМ, ИЗАЗОВИ У НАСТАВИ	21
4. ПОСМАТРАЊЕ И АНАЛИЗА ЧАСА	30
5. ПРОТОКОЛ ПОСМАТРАЊА И АНАЛИЗЕ ЧАСА.	34
5.1. Осврт на посматарни час	38
ЗАКЉУЧАК.....	41
ЛИТЕРАТУРА.....	42
ПРИЛОГ.....	43

УВОД:

Васпитање и образовање младе генерације најважнији је задатак сваког друштва. Резултати бројних истраживања потврђују зависност резултата образовно васпитног рада, од карактера школског система, структуре, циљева, садржаја и технологија (Митић, 1999). Наставници имају централну улогу у образовању, васпитању и развијању позитивних особина ученика. Мотивација за друштвену улогу коју смо прихватили је висока па ни резултати не недостају. Наставник данас је организатор часа, наставе, креатор климе у одељењу, евалуатор, ментор, познавалац правилника и закона, члан тимова, стручног, одељенског, наставничког већа, руководилац секције, сарадник, координатор, аутор дидактичких материјала, пројекта, стручних семинара, истраживач... Поседовање педагошких, дидактичких, методичких и психолошких знања важан је предуслов за сваког наставника.

Медицинска школа „Др Миша Пантић“ носи име по познатом ваљевском доктору, једном од организатора устанка у Србији. Др Миша Пантић, лекар, хуманиста, племенит човек и политичар погинуо је 1942. године, није доживео слободу за коју се борио. После неколико промена Дана школе од 1997. године као школски празник прославља се 12. мај Међународни дан сестринства. Са традицијом дугом 60 година наша школа је значајна карика у систему образовно васпитног рада колубарског округа, за подручје здравство и социјална заштита. Настава се одвија у два подручја рада здравство и социјална заштита и личне услуге. Тренутно је у школи 662 ученика који се школују на једанаест образовних профила: медицинска сестра техничар, гинеколошко акушерска сестра, педијатријска сестра, фармацеутски техничар, физиотерапеутски техничар, медицинска сестра васпитач, козметички техничар, здравствени неговатељ, санитарно еколошки техничар, лабораторијски техничар, мушки и женски фризер. Ослањајући се на сопствене снаге, поштујући традицију, уз активно укључивање у модерне научне и друштвене токове, мисија наше школе је подршка ученицима да се развију у образоване, стручне, свестране и самосталне људе. Мотивисани наставници и ученици стреме ка заједничком циљу – стицању квалитетног и применљивог знања које је основ даљег усавршавања и школовања.

1. УПОЗНАВАЊЕ СА ШКОЛСКОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ И ПРОЦЕДУРАМА

1. **Годишњи план рада школе** за школску 2019/2020 годину. Доношење годишњег плана рада медицинске школе у Ваљеву је обавеза школе утврђена чланом 89. Закона о основама система образовања и васпитања. Школа је дужна да до 15. септембра донесе Годишњи план рада којим се утврђује време, место, начин и носиоци остваривања програма образовања и васпитања. Анализа у даљем тексту.
2. **Закон о основама система образовања и васпитања.** Овим законом се утврђују основе система предшколског, основног и средњег образовања и васпитања и образовања одраслих и то принципи, циљеви, исходи, стандарди образовања и васпитања, знања, вештине и ставови тј. компетенције. Законом се уређују начини и услови обављања делатности, врсте програма образовања и васпитања, оснивање, организација, финансирање и надзор над радом установа образовања и васпитања.
3. **Измене и допуне Закона о основама система образовања и васпитања** - измене и допуне Закона се прате и примењују за предстојећу школску годину или у току школске године.
4. **Индивидуални планови наставника** - годишњи и оперативни планови (Сваки наставник за свој предмет пише годишњи и оперативни план рада а у складу са планом и програмом Службеног гласника РС, Просветни гласник и у обавези је да исте унесе у електронску базу података до 5-ог у месецу)
5. **Школски програм** Медицинске школе у Ваљеву се доноси у складу са Законом о основама система образовања и васпитања и Законом о средњем васпитању и образовању.
6. **Правилник о стандардима квалитета рада установе** се налази у Службеном гласнику РС - Просветни гласник и ступа на снагу осмог дана од објављивања, садржи области квалитета рада предшколских установа и области квалитета рад школе а то су: 1. Програмирање, планирање и извештавање 2. Настава и учење 3. Образовна постигнућа ученика 4. Подршка ученицима 5. ЕТОС 6. Организација рада школе, управљање људским ресурсима. У школи се посебан посебан Тим за самовредновање и вредновање квалитета рад установе. Овде бих још додала да сам координатор овог школског тима за школску 2019/2020 годину.

7. **Правилник о вредновању квалитета рада установе** се такође налази у Службеном гласнику РС - Просветни гласник и њиме се утврђују органи и тела установе и поступци за праћење остваривања програма образовања и васпитања, других облога образовно - васпитног рада, основи и мерила за вредновање и самовредновање, садржина и начин објављивања резултата вредновања и самовредновања и вредновања квалитета рада установе.
8. **Правилник о полагању матуре и завршног испита** - Службени гласник број 1/2018, њиме се утврђује програм стручне матуре и завршног испита. Тачније у њему су разрађени услови, начини и поступак спровођења матурског испита. Јасно су дефинисани циљеви и исходи матурског испита као и компетенције прописане Стандардом класификација.
9. **Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом** - Службени гласник РС број 80 од 2018 године. Овај правилник говори о начину додатне подршке за децу, ученике и одрасле којима је то неопходно. Такође говори и о условима за процену потреба за додатну образовну, здравствену и социјалну подршку детету, ученику и одраслом и о раду интерресорне комисије. Додатна подршка обухвата права, услуге и ресурсе који детету, ученику и одраслом обезбеђују превазилажење физичких, комуникацијских и социјалних препрека унутар образовних установа и заједнице. Додатна подршка се обезбеђује без дискриминације а у оквиру система образовања и васпитања, здравствене и социјалне заштите.
10. **Правилник о награђивању наставника и ученика за изузетна постигнућа** се примењује у Медицинској школи у Ваљеву за категорију високих постигнућа на републичким такмичењима тако што се новчано награђују ученици учесници и наставници ментори.
11. **Извештај о самовредновању рада школе** - садржи детаљан извештај о квалитету рада школе за претходну школску годину по кључним областима. Према том извештају прави се план активности за побољшање квалитета рада установе.

- 12. Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада здравство и социјална заштита** - Овим правилником дефинише се степен и врста образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Здравство и социјална заштита. Наставу и друге облике васпитно - образовног рада из општеобразовних предмета, као и стручне послове из обаласта Здравство и социјална заштита могу да спроводе само наставници који испуњавају услове предвиђене овим правилником.
- 13. Правилник о оцењивању ученика у средњој школи** - њиме се утврђују начини, поступак и критеријуми оцењивања успеха из појединачних предмета и владања и друга питања од значаја за оцењивање ученика и одраслих у средњем образовању и васпитању.
- 14. Каталог уџбеника одобрених за школску 2019/2020 годину** се налази у Службеном гласнику РС, Просветни гласник, садржи списак обавезних уџбеника за средњу стручну школу, област здравство и социјална заштита, са ауторима, издавачима за сваки предмет посебно
- 15. Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање** - Службени гласник РС 46/2019. Овим правилником утврђује се протокол о поступању у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање. Јасно се дефинишу нивои насиља, злостављања и занемаривања као и поступци који се реализују у складу са тим. Поред тога правилник садржи низ превентивних активности.
- 16. Правилник о обављању друштвено - корисног, односно хуманитарног рада** - Службени гласник РС број 68/2018, Овим правилником прописују се ближи услови о начину, садржају, дужини, месту и времену обављања и другим питањима од значаја за обављање друштвено-корисног, односно хуманитарног рада који школа, упоредо са изрицањем васпитне, односно васпитно-дисциплинске мере, одређује ученику. Циљ одређивања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школама који се остварује у складу са овим правилником, јесте превенција непожељног и друштвено неприхватљивог понашања ученика кроз развој пожељних и позитивних облика понашања.
- 17. Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности запослених** - овим правилником у медицинској школи у Ваљеву се уређује обавеза и

одговорност запослених за повреду радних обавеза, покретање и вођење дисциплинског поступка, изрицање мера за повреду радних обавеза, рокови застарелости покретања и вођења дисциплинског поступка, рокови застарелости и извршења дисциплинских мера и материјална одговорност запослених.

- 18. Школски развојни план** Медицинске школе у Ваљеву се такође ослања на Закон о основама система образовања и васпитања и на Закон о средњем васпитању и образовању. Школски развојни план Медицинске школе у Ваљеву представља стратешки план развоја у периоду од 2017. до 2022. године, са истакнутим приоритетима и принципима у остваривању васпитно-образовног рада и плановима из различитих образовних и васпитних области. Развојни план донет је на основу резултата Извештаја о самовредновању рада школе, Извештаја о раду школе идентификовања образовних потреба на нивоу стручних тимова и актива на нивоу школе. Везе стручних тимова у школи у току планирања и израде Развојног плана школе су биле значајне за конструктиван заједнички рад на идентификацији потреба, препрека, осмишљавања мера и активности, приоритета, циљева и задатака.
- 19. Статут школе** - овим документом се уређује организација, начин рада, управљање и руковођење у Медицинској школи “ Др Миша Пантић” у Ваљеву, поступање органа школе ради обезбеђивања права детета и ученика, заштита и безбедност деце, ученика и запослених у школи и мере за спречавање повреда забрана утврђених законом.
- 20. Правилник о педагошкој норми у средњим школама** - Овим правилником утврђује се педагошка норма свих облика васпитно - образовног рада наставника и сарадника у средњој школи у оквиру 40 - часовне радне недеље и годишња норма рада у остваривању наставног плана и програма.

1.1. ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ШКОЛЕ

За школску 2019/2020 годину 15 - ог септембра издат је годишњи план рада школе и написан је на 174 стране. Годишњи план рада школе садржи :

ПРВИ ДЕО:

1. ИСТОРИЈАТ И ОПШТЕ ПОДАТКЕ О ШКОЛИ где се могу видети основни подаци о школи, историјски развој школе као и образовни профили за које је школа верификована.
2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА РАДА где су набројани сви Закони, подзакони, правилници, одредбе општинских аката школе, програми рада као и календар рада Министарства просвете.
3. ВЕРИФИКАЦИЈА ОБРАЗОВНИХ ПРОФИЛА У ШКОЛИ садржи податке о називима образовних профила и подручја рада за које школа има верификацију као и датум њихове верификације.
4. ДЕЛАТНОСТ ШКОЛЕ - Медицинска школа “Др Миша Пантић” се налази у Ваљеву у Карађорђевој улици број 118, испуњава све прописе и услове за рад. Школа је верификована за школовање образовних профила из подручја рад Здравство и социјална заштита, трећи и четврти степен стручне спреме као и за делатност Личних услуга, трећи степен стручне спреме. У овом делу је обрађено и бројно стање ученика у сваком одељењу, бројно стање ученика према страном језику који уче, према подручјима рад и образовним профилима. Издвојен је списак обавезних и изборних предмета које ученици похађају.
5. УСЛОВИ РАДА ШКОЛЕ подразумевају материјално - техничке услове рада и кадровске услове рада. Што се тиче материјално - техничких услова рада ту су прецизирани подаци о укупном простору школе као и опремљеност школских учионица и кабинета. Кадровски услови рада подразумевају класификацију структуре запослених према стручној спреми, степену образовања, година стажа, проценту ангажованости, предметима које реализују. Кадровска структура је обрађена кроз ненаставно особље, наставно особље и помоћно - техничко особље.
6. РАСПОРЕД ЧАСОВА ВЕЖБИ, НАСТАВЕ У БЛОКУ И ПРАКТИЧНЕ НАСТАВЕ обухвата табеларни приказ наставе вежби и вежби у блоку за целу школску годину од првог до четвртог разреда са тачним датумом, разредом,

именом и презименом наставника који реализује наставу, називом наставног предмета и распоредом група унутар одељења. Ту су посебно издвојени блокови из предмета прва помоћ, ликовна и музичка култура, У овом делу се истиче сарадња са социјалним партнерима у реализацији васпитно - образовног рада.

7. **ЦИЉЕВИ РАДА ШКОЛЕ** су глобални и циљеви васпитања и образовања. Глобални циљеви су дефинисани на основу законских аката, ресурса са којима школа располаже и анализе постигнутих резултата у протеклом периоду. Неки од циљева васпитања и образовања су оспособљавање за самостално и саморегулисано учење, подстицање и развој психо - физичких способности, развој интелектуалних капацитета итд. Оперативни циљеви школе су сарадња и кооперативност наставног колектива, задовољавање потреба ученика, припрема и организација наставе и праћење и вредновање успешности и напредовања ученика.
8. **ЗАДАЦИ ШКОЛЕ** су приказани кроз три области: настава и наставни план и програм, рад са ученицима и сарадња са родитељима. За сваку од наведених области дата је листа задатака и активности као и носиоци активности.
9. **ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА** садржи табеларни преглед календара образовно - васпитног рада средњих школа за школску 2019/2020 годину. У овом сегменту су јасно дефинисани класификациони периоди за ученике свих разреда са нагласком за ученике завршних разреда. Истакнути су и периоди распуста као и други важни датуми које школа обележава радно а не наставно (Дан школе, Свети Сава, Дан сестринства и Дан просветних радника)..Што се тиче временске организације рада сви облици образовно - васпитног рада се реализују у оквиру петодневне радне недеље. Такође је табеларно приказан календар седница Наставничког и Одељенског већа.
10. **ПРОГРАМИ САРАДЊЕ СА РОДИТЕЉИМА** садрже табеларни приказ термина консултација родитеља са наставницима и одељенским старешинама, сарадње са стручним сарадницима (школским педагогом и психологом), радно време библиотекара, план одржавања родитељских састанака, план рада родитељских састанака, план, програм и надлежност рада Савета родитеља.

11. ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ САРАДЊЕ СА УЧЕНИЦИМА обухватају план рада Ученичког парламента, одељенских старешина свих разреда, план рада Одељенских заједница, план екскурзије ученика и план рад сви секција.
12. ПЛАНОВИ РАДА СТРУЧНИХ САРАДНИКА обухватају педагошко инструктивни рад, план рада педагога, план рад психолога, план рада организатора наставе вежби и план рада библиотекара школе.
13. ПЛАНОВИ РАДА ОРГАНА УПРАВЉАЊА, РУКОВОЂЕЊА ШКОЛЕ И СТРУЧНИХ ОРГАНА обухватају у првом реду план рада Школског одбора као и његове надлежности и план активности, потом план рад директора школе табеларно је приказан глобални и оперативни план рада, глобални и оперативни план рад Наставничког већа, план рад Одељењских већа, план рад Стручних већа, план рад Педагошког колегијума и план унапређења образовно - васпитног рада школе.
14. ПЛАНОВИ РАДА СТРУЧНИХ АКТИВА И ТИМОВА - У Медицинској школи у Ваљеву овај сегмент је табеларно приказан тако да садржи чланове и план рада следећих актива: актив за развојно планирање и актив за развој школског програма. На овај начин су приказани и школски Тимови чији чланови имају јасно дефинисане улоге унутар тима и вредно раде током читаве школске године а Извештаји о раду Тима су основа за прављење Акционог плана за побољшање квалитета рада установе у свим сегментива образовно - васпитног рада.
15. ПЛАН УПИСА УЧЕНИКА НА ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈУ, ВАНРЕДНОМ И УПОРЕДНОМ ШКОЛОВАЊУ садржи табеларни приказ броја ученика према образовним профилима као и чланове комисија по наставним предметима.
16. УЦБЕНИЦИ су сегмент који је обрађен кроз групе наставних предмета за ученике свих разреда Медицинске школе. Посебно је обрађена литература за опште - образовне и стручне предмете.
17. ДЕЖУРСТВО У ШКОЛИ подразумева дежурство наставника и ученика. Оно је приказано на огласној табли школе да буде видљиво свима. Наставници дежурају у супротној смени а ученици у својој смени. Дежурства наставника и ученика се реализују у обе смене по унапред месечном распореду у термину од 7,00 до 13,45 и од 13,30 до 19,45 сати.

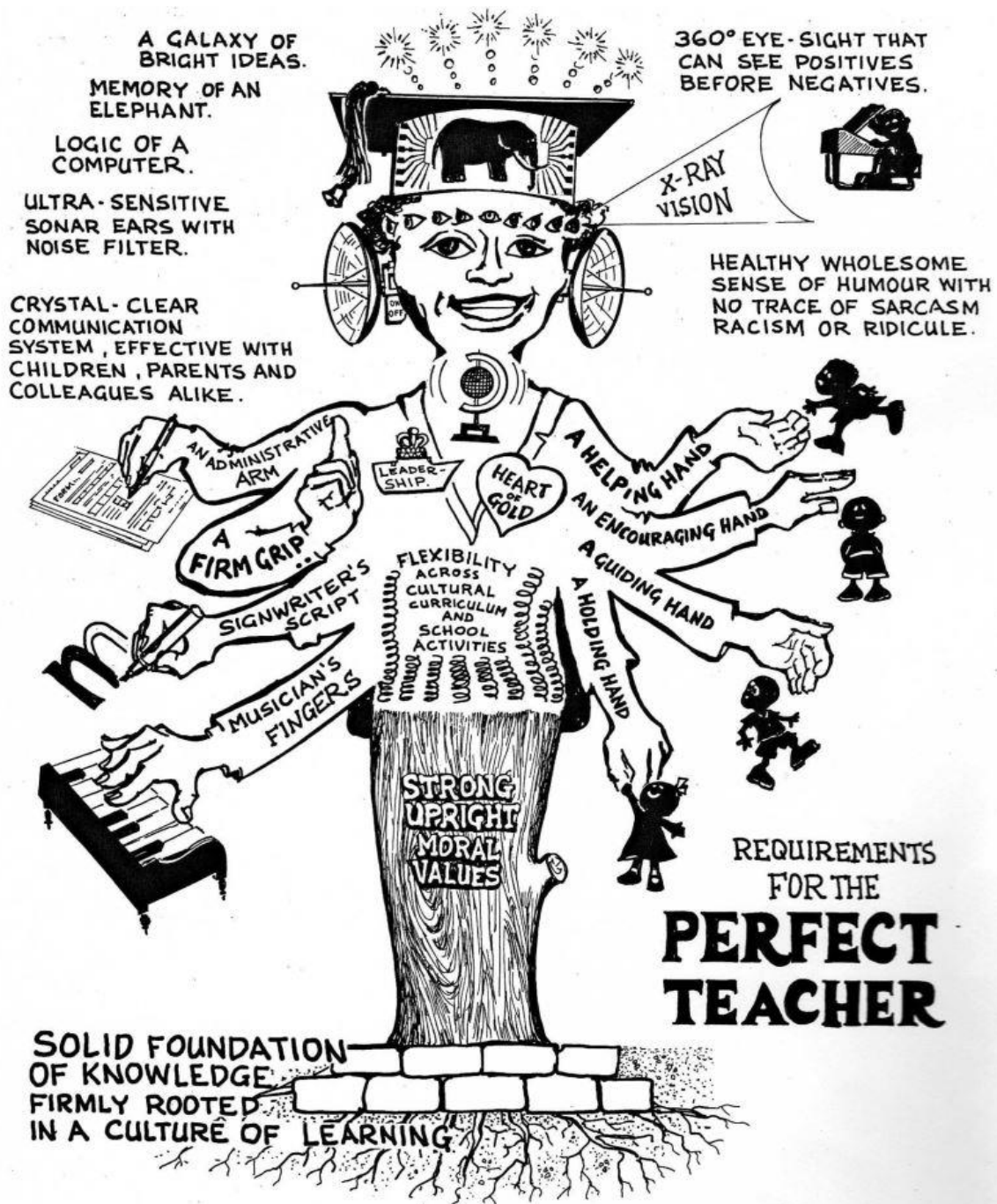
АНАЛИЗА ШКОЛСКИХ ДОКУМЕНАТА ПРЕМА ПРОТОКОЛУ

У табели је приказана процена и аргументација увидом у школске документе.

Под проценом број 3 значи “потпуно се слажем”, број 2 - “делимично се слажем” и број 1 - “не слажем се”.

Преглед Годишњег плана рад указује		Процена	Аргументација увидом у школске документе
К р и т е р и ј У м и з а а н а л и з у	Школа брине о квалитету учења и наставе.	3	Годишњи план рада школе, Школски развојни план, План рада и извештаји Тима за област настава и учење.
	Школа брине о укључивању и учешћу ученика из осетљивих група у животу школе.	3	Годишњи план рада школе, Школски развојни план, план и извештаји Тима за подршку ученицима, План и извештаји рада Школског парламента.
	Школа брине о унапређивању компетенција школског особља.	3	План рада и извештај Тима за професионални развој, Извештај о реализацији плана струшног усавршавања наставника у установи и ван установе.
	Школа брине о укључивању родитеља у живот школе	3	План рада и извештаји савета родитеља, Записници са родитељских састанака, Записници и извештаји састанака са родитељима пре екскурзије, Евалуације часова родитеља присутних на угледним часовима.
	Школа промовише једнако право свих ученика, родитеља и запослених.	3	Документи на сајту школе, Записници са састанака Наставничког већа, родитељских састанака и Тимова школе о правима ученика, родитеља и запослених.
	Школа брине о успостављању сарадње са локалном заједницом.	3	Годишњи план рада, Школски развојни план, Извештаји сарадње са локалном заједницом.

2. УЛОГА НАСТАВНИКА У ШКОЛИ И АНАЛИЗА ПОСЛОВА

Ако је ученик центар образовног система онда је наставник ослонац на којем почива цела грађевина школског система (Хавелка Н. (2000)). Од наставника се увек очекивало и очекује да својим радом, залагањем, особинама, понашањем, стручном оспособљеношћу буде пример, не само ученицима, него и друштву као целини. Осим моралних врлина и стручне компетенције од наставника се очекује да има високе интелектуалне способности. Данас наставник не треба да буде само предавач и оцењивач већ све више “ планер, програмер, дијагностичар, истраживач, организатор, водич, иноватор, саветодавац и васпитач.” (Илић, 1999:141)

2.1. Најзначајније улоге наставника и начин остваривања:

- **наставник као предавач** - планира, припрема, реализује наставни програм. Наставник преноси информације, излаже градиво, презентује садржај и води наставни процес путем примене одабраних техника, принципа и метода рада.
- **наставник организатор наставе** - поставља циљеве часа, планира наставни садржај, средства и опрему за извођење часа. Осим редовне наставе наставник планира и реализује ваннаставне активности, приредбе, угледни и огледне часове, допунску и додатну наставу и секције уколико су ученици заинтересовани.
- **наставник као партнер у педагошкој комуникацији** - наставник поставља питања, даје вербалне и невербалне поруке, даје мишљења и савете као реакцију на ученичку активност на часу. Он подстиче интеракцију на релацији наставник - ученик, даје фидбек, подстиче дискусије и пружа помоћ ученицима.
- **мотивациона улога наставника** - у ову веома важну улогу спадају сви поступци наставника који код ученика буде радозналост, одржавају пажњу и подстичу на учење и рад. Наставник чини рад пријатним и занимљивим. Наставник код ученика развија унутрашњу мотивацију јер циљ учења треба да буде сазнавање, добијање одговора и задовољавање радозналости.
- **наставник као оцењивач, евалуатор** - наставник оцењује у домену знања и оцењује понашање и личност ученика. Што се тиче области знања наставник користи све облике оцењивања и процењивања: усмено испитивање, тест, оцене задатака, вежби, радова, семинарских радова итд. Наставник анализира постигнућа ученика и даје му повратну информацију. Из домена оцењивања понашања ученика наставник јавно пред разредом коментарише понашање ученика, истиче узор међу ученицима.

- **наставник као дијагностичар** - наставник кроз ову улогу установљава шта и колико ученик зна, колико може, која су му интересовања и потенцијали. Процењује когнитивни стил ученика, његове академске и интелектуалне компетенције и прати интелектуалне и сазнајне промене код ученика.
- **наставник као регулатор социјалних односа** - ова улога је веома значајна за све наставнике а посебно за разредне старешине јер тако регулишу климу и дисциплину у одељењу. Наставник је медијатор у конфликту ученика, познавалац социјалног статуса и прилагођености ученика.
- **наставник као партнер у афективној интеракцији** - важно је да наставник зна да препозна емоције и потребе ученика и начине да помогне ученику да своје потребе задовољи. Такође је важно да наставник у овом сегменту оствари сарадњу са родитељима, стручним сарадницима и специјализованим установама.
- **улога планера** - наставник осмишља и панира годишње и месечне наставне планове. Планира активности на часу, методе рада, ток наставног часа, евалуативне активности, ваннаставне активности итд.
- **члан школског колектива** - наставник сарађује са ученицима, родитељима, другим наставницима, стручним сарадницима, са директором, ненаставним и техничким особљем.
- **наставник као администратор послова** - наставник попуњава формуларе, води педагошку евиденцију, пише планове рада, попуњава дневник или електронски дневник, матичну књигу, пише извештаје, учествује на састанцима и води портфолио.

2.2. Листа послова и улога наставника на основу прочитане литературе

У свом васпитно - образовном раду наставник врши следеће улоге:

- предавач
- васпитач
- дидактичар
- мотиватор
- руководиоцац
- организатор
- стручњак за своју област
- фацилитатор (олакшава процес учења)
- евалуатор (процењује и оцењује)
- медијатор у конфликтним ситуацијама између ученика
- ментор
- комуникатор (комуникација са ученицима, родитељима, наставницима и стручним сарадницима)
- презентатор
- демонстратор
- истраживач (педагошких проблема)
- регулатор социјалних односа у одељењу
- наставник “банка података”
- иноватор
- креатор позитивне климе унутар одељења
- партнер у афективној интеракцији
- партнер у педагошкој комуникацији
- координатор
- модератор
- наставник као дијагностичар

2.3. Посета школи са циљем упознавања послова и улога наставника као и услова за њихову реализацију:

- интервју са наставником и дискусија о листи улога наставника и како их он остварује:

Обзиром да радим у Медицинској школи у Ваљеву, вежбе из школске праксе сам обавила у њој, што ми је много олакшало рад јер се тамо осећам као код куће. Искрено, било ми је тешко да за интервју изаберам једног колегу јер су ми сви драги. Након дугог промишљања ипак сам изабрала колегиницу која ми је много помогла у мом професионалном развоју и слободно могу рећи да је мој узор када је професија наставника у питању. Дискутовале смо о документу Стандарда и компетенција и установиле шта се то очекује од наставника. Анализирале смо списак улога наставника. Није било предлога за допуну.

Заједничком анализом дошле смо до закључка да су улоге наставника бројне и да се од наставника доста очекује. Велика очекивања су првенствено од стране родитеља и ученика а затим и од целокупног друштва. Да би се наставник изборио са сви изазовима потребно је та има развијене педагошке компетенције. Првенствено то значи да буде експерт у својој области и да се стално усавршава и размишља о својој пракси. Веома је важно да поседује социјалне компетенције јер као личност представља узор ученицима. Значајно је да делује мотивационо на ученике јер на тај начин усмерава ученичко учење ка саморегулисаном учењу. Главна улога наставника је осмишљавање и стварање наставне ситуације која ће ученике „увући“ у активности, где учење подразумева учеников лични ангажман, иницијативу и преузимање одговорности. Применом позитивних подкрепљења наставник моделује жељено понашање ученика на часу и у школи.

Наставник је тај који се залаже да сви имају иста права, спроводи превенцију насиља у школи, учи ученике толеранцији и поштовању различитости.

Да би наставник успешно реализовао своју наставничку улогу мора да поседује одређена знања и педагошке компетенције тј. да буде експерт за своју област.

Осим тога важно је познавање и примена различитих наставних метода, повезивање са градивом из других “сродних” предмета као и стално критичко посматрање своје праксе. Да би то постигао мора унапред да планира наставу и наставни процес. Важно је да буде оспособљен за коришћење савремених наставних средстава.

Наставник реализује наставу у складу са наставним планом и програмом предмета који предаје, поштује опште принципе, циљеве и исходе образовања, све прилагођено индивидуалним карактеристикама и могућностима ученика. Наставне методе које наставници користе треба да буду разноврсне и да подстичу развијање различитих особина код деце. Оне такође имају васпитну моћ и могу послужити између осталог за развој особина потребних за тимски рад.

Од посебног значаја је наставничка улога евалуатора и процењивача. Наставник треба континуирано да прати и вреднује ученичка постигнућа ослањајући се на правилник о оцењивању. При томе веома је важно да осмишља различите евалуативне активности које ће допринети праћењу постигнућа ученика. Кроз тај процес наставник може да уочи потешкоће при учењу код појединих ученика и да им обезбеди додатну подршку.

Наставник остварује сарадњу са родитељима и стручним сарадницима, важно је да разуме значај сарадње у циљу постизања успеха. Значајно је поседовање комуникацијских вештина и компетенција, изградња међусобног поверења као и активно учествовање у животу школе и мотивисање ученика и родитеља да партиципирају у раду школе.

Наставник је тај који ученике учи да уче а то постиже познавањем различитих стилова и стратегија учења. У том смислу значајно је да наставник код ученика подстиче изношење сопственог мишљења о предмету или наставном садржају.

Наставник није само фигура која поседује стручна знања већ и модел који сопственим особинама може поспешити процес учења. Начин на који уважава сваког ученика, његов невербални став, однос према одређеном систему вредности директно утиче на васпитање ученика. Ауторитет наставника више није обезбеђен самим положајем, већ он управо својом стручношћу, како у погледу дидактичко - методичке, тако и психолошко - педагошке оспособљености да га заслужи. Тачније, наставник је централна личност која креира целокупан контекст и оставља “траг” на ученикову личност.

2.4. Извештај

- а. листа улога и начина њиховог остваривања и првобитно креиране листе
- б. листа улога и начина њиховог остваривања направљена на основу прочитане литературе
- в. листа улога и начина њиховог остваривања настала приликом разговора са наставником
- г. коментари сличности и разлика између ове три листе
- д. осврт на обављене активности

Улога наставника се временом мењала од традиционалне улоге где се наставник искључиво сматрао преносиоцем знања до савремених улога које пред наставнике стављају задатке који су доста сложенији. Наставник се све мање види као пуки трансмитор знања а све више као пратилац учења, организатор, кооператор, ментор, истраживач итд.

Аутономни наставник је свестан себе као особе и као професионалца. Он је независна особа која осећа етичку одговорност за свој посао. Та особа је такође независна и одговорна за управљање у социјалном контексту. Он је у могућности да кооперира са другима и решава конфликте на конструктиван начин, радећи у складу сарадном заједницом. (В. Кохонен, 1986)

Добар наставник треба да поседује моралне и карактерне особине личности у које спадају: честитост, искреност, правичност, принципијелност, самокритичност, тачност, уредност и сл. Треба да поседује општу културу и стручно-педагошку спрему, љубав према позиву и деци, да побољшава свој рад, да мотивише децу и делује подстицајно.

3. ИНТЕРВЈУ СА НАСТАВНИКОМ: ПРОФЕСИЈА НАСТАВНИКА И ИЗАЗОВИ У НАСТАВИ

У Медицинској школи “ Др. Миша Пантић” у Ваљеву, 26.12.2019 године, у 16 часова, урадила сам Интервју са наставником: Професија наставника –изазови у настави. Разговарала сам са наставницом здравствене неге, Милицом Китић, која се бави наставом 25 година. Током своје каријере бавила се и менторским радом са млађим колегама а већ четири године је организатор наставе здравствене неге у нашој школи.

Универзитет у Београду, Филозофски факултет

Мастер програм, Образовање наставника предметне наставе

Предмет: Школска пракса 1

Студент: Марија Петровић

ИНТЕРВЈУ СА НАСТАВНИКОМ

Поштована,

У току је интервју о потешкоћама у настави одређеног предмета, с циљем бољег упознавања са специфичностима наставе датог предмета, потенцијалним изазовима у настави, повезаности између одређене филозофије наставе, уверења и конкретних поступака наставника, и аналитичког осврта на исте. Анализа интервјуа је део испитног задатка, и само у ту сврху се користи. Хвала за поверење и време које сте одвојили за интервјуисање.

Представа о послу наставника уопште

1. Која је Ваша мотивација да се бавите послом наставника? Да ли је професија наставника само сплет околности или је Ваш избор?

Одговор: Током средњошколских дана често сам замишљала себе са друге стране катедре. Нисам ни слутила да ће се моје жеље тако брзо остварити. Вишу медицинску школу завршила сам 1992. године а у школи почела да радим 1.9.1993. Испит за лиценцу наставника успешно сам положила 1995. године. Успех на испиту допринео је мом оснаживању, самопоуздању и сигурности у раду. Добродошлица и речи подршке од мојих професора и директора школе учиниле су да се брзо ослободим почетничког страха и укључим у све активности школе. Свесна да се целокупан рад наставника мери на основу постигнућа ученика, брзо сам и вредно учила. Мишљења руководиоца, колега, ученика, сарадника, родитеља помогла су ми у самопроцени и надградњи. Заправо мотивација да се бавим послом наставника датира још од ране младости, од средњошколских дана, мотиватори су били моји професори, којих се и данас радо сећам.

2. Како бисте описали посао наставника? Шта су, по Вашем мишљењу предности, а шта мане посла којим се бавите?

Одговор: Посао наставника је јако леп и племенит али уједно тежак и одговоран. Пред наставницима је велика одговорност, створоти младе људе пуне знања који то знање знају да примене на прави начин. Свакако је лепо бит део дога, велики је понос и лична сатисфакција. То сматрам великом предношћу наше професије.

Недостатак је можда то што се не можемо у потпуности “искључити” из наставе макар ни на кратко. Бити добар наставник значи стално преиспитивати себе и своју праксу, уносити нове идеје, правити планове, уводити иновативне методе тј. стално бити у току. Мада опет морам рећи нисам сигурна колико је то недостатак јер сам наставник који је посвећен свом послу и својим ученицима и то ми не пада тешко. Свакако је тачно да морамо бити мајстори да ускладимо посао и приватни живот а да ништа од та два не трпи, можда би то био главни недостатак наше професије.

3. Да ли сте задовољни својим послом? Да ли бисте, и шта је то што бисте променили?

Одговор: Посао наставника је нешто што сам одувек желела тако да сам задовољна, није ми тешко да константно будем пред новим изазовима. Што се тиче промена волела бих да заиста могу нешто да учиним да буде боље тако да су те промене и моје личне жеље:

- Волела бих да наставници више буду мотивисани за стручно усавршавање које није само себи циљ, већ потреба за праћењем иновација у образовању. Да буду задовољни и испуњени положајем у друштву, личним постигнућима, професијом и успесима својих ученика.

- Да будемо друштво у коме је образовање приоритет и кључ свих дешавања. Образовна политика креирана по мери друштва и средине у којој живимо, у којој расту и образују се наша деца. Истинска вера да су улагања у људске ресурсе, науку и истраживачки рад улагања у будућност наше деце.

“Не можемо променити будућност, али можемо променити навике које ће променити будућност.”- Марко Поло

Специфичности наставе:

4. Које су предности наставног предмета који реализујете у односу на друге предмете?

Одговор: Наставник здравствене неге компетенције не стиче само образовањем већ и искуством, стручним усавршавањем - едукацијом која прати модернизацију наставног процеса и наставне технологије. Компетенције наставника здравствене неге представљају спој знања, вештина, организационих и других способности са системом вредности, етичким обавезама и личним особинама наставника у школи и наставној бази. Управо зато што нам је учионица често болесничка соба, циљеви и исходи учења су знатно сложенији у односу на општеобразовне предмете, компетенције наставника здравствене неге се увећавају и преплићу са компетенцијама здравственог радника. Наставник здравствене неге личност је уз коју ученици заволе сестринску професију и граде свој професионални лик.

5. Какав је однос ученика према Вашем предмету? А какав је однос родитеља и колега према Вашем предмету?

Одговор: Обзиром да је здравствена нега један од стручних предмета у школи однос ученика је углавном позитиван што значи да се труде и желе што више да науче. Неретко буде и оних ученика који имају потешкоћа али ту су наставници здравствене неге који су увек спремни да изађу у сусрет сви ученицима. Подршка ученицима одвија се у виду безбедног окружења за рад, помоћи у учењу, саветодавном раду, наградама и стипендијама, учешћу на такмичењима и ваннаставним активностима. Ученике наше школе одликује висок ниво одговорности, стручних, социјалних и културних компетенција које ће успешно имплементирати у савременом окружењу. За мотивацију ученика користим различите подстицаје. Додатна настава и припреме ученика за такмичења не броје се часовима већ освојеним дипломама. Дипломе ученика на такмичењима красе зидове школе, ученици одлазе новим стазама а ја и даље осећам задовољство због чињенице да сам више пута била ментор првопласираној екипи и појединцу на републичким такмичењима.

Колеге и родитељи такође имају позитиван однос према мом предмету јер схватају његов значај у креирању одговорне и хумане личности ученика која свакако краси будућу медицинску сестру техничара.

6. Које циљеве настојите да остварите у наставном процесу?

Одговор: Мотивисани наставници и ученици стреме ка заједничком циљу – стицању квалитетног и применљивог знања које је основ даљег усавршавања и школовања.

Изазови у настави

7. Који су Ваши изазови у настави? (које су најтеже ситуације и проблеми а специфични су за наставни предмет који реализујете, на пример: дисциплина, одабир метода, наставних тема, евалуација, колеге, родитељи ученика или нешто друго). Зашто Вам је баш то тешко? Да ли имате предлог да се те тешкоће уклоне?

Одговор: Највећи изазов ми је оцењивање ученика, увек се трудим да то буде на различите начине како би ученици показали свој максимум. Трудим се да ученицима понудим различите евалуативне активности кроз које ће показати своје знање, тимски рад и кооперативност. То ми је тешко зато што понекад наиђем на не разумевање од стране колега и мислим да би свако од њих исто примењивао када би у потпуности били упознати са предностима како за ученике тако и за нас наставнике.

8. Који су лични ресурси на које се ослањате? (на пример: лично искуство, стручно усавршавање и семинари, иницијално образовање ,колеге или нешто друго).

Одговор: Никако не бих могла да издвојим само једно, свакако имам више ресурса на које се ослањам. Од првог радног дана па све до данас не штедим време и енергију када ми је циљ потпун и смислен. Моје колеге су моји сарадници у настави, њихове сугестије су ми важне за даљи рад и нове видике. Свакако ме је жеља да напредујем водила ка сталном стручном усавршавању али и бројним активностима после радног времена. Посебно бих издвојила активности које реализујем као наставник сарадник Црвеног крста Ваљево. Волим да учим и сматрам да наставик увек мора да послуша своје ученике и прилагођава се датој ситуацији а то је једино могуће ако смо спремни за нова знања и промене.

У Ваљеву 26.12.2019 године.

АНАЛИЗА ИНТЕРВЈУА СА НАСТАВНИКОМ

Милица је колегиница која у Медицинској школи ради пуних 26 година, иза ње је пуно одржаних часова како огледних и угледних, мноштво диплома освојених на разним такмичењима, пуно радова који су били запажени на разним скуповима итд. Вредна и ентузијаста у сваком погледу, особа од поверења и неко на кога заиста могу увек да рачунам када је потребан савет и сугестија за било који сегмент наставног процеса. Анализом интервјуа и званичним разговором са њом уочила сам сличности у ставовима у погледу професије наставника и изазова у настави, а све у циљу реализације мог предиспитног задатка из предмета Школска пракса 1. Наиме, дошла сам до следећих закључака који су показатељи наших заједничких ставова:

- да је посао наставника леп и племенит али уједно тежак и одговоран, јер су наставници ти који од ученика креирају хумане и одговорне личности,
- да је сваки ученик личност за себе и као такав вредан наше пажње,
- да је сваки успех наших ученика права морална награда за наставника,
- да су циљеви и исходи здравствене неге увек комплекснији у односу на општеобразовне предмете (то подразумева не само знање већ разумевање и примену наученог на адекватан начин),
- да бити наставник здравствене неге значи перманентно учење кроз размену искуства са колегама,
- да је циљ наставе здравствене неге стицању квалитетног и применљивог знања које је основ даљег усавршавања и школовања (учење током читавог живота),
- да наставник има могућност избора када је у питању евалуација ученика,
- да је наставник тај који креира климу унутар одељења,
- да наставник заправо има много улога: наставничку, мотивациону, процењивачку, улогу регулатора социјалних односа, улогу партнера у комуникацији, да је планер, организатор, методичар, евалуатор, рефлексивни практичар,
- да су лични ресурси наставника богатство којим он располаже у циљу побољшања наставног процеса,
- да је образовање заправо целоживотни процес а бити наставник значи стално учити и усавршавати се.

У разговору са колегиницом Милицом, коју изузетно ценим и поштијем, закључујем да је и њој главна потешкоча оцењивање тј. увођење новим евалуативних активности. Обе сматрамо да је самоевалуација ученика пожељна и не само да олакшава рад наставнику већ и ученику указује на начињене грешке у процесу учења и обезбеђује саморегулисано учење. Мислимо да наставници нису у потпуности свесни своје слободе у оцењивању и да то ставра отпор ка иновацијама. Такође смо мишљења да би едукација наставника у овом погледу веома допринела да тај посао буде мање стресан и за наставнике и за ученике. Милица је моја колегиница са којом уско сарађујем већ 10 година, могла бих слободно рећи да је мој узор. Наш однос је заправо размена њеног искуства и моје жеље да учим, јер свако од нас мора почети од себе, промена почиње изнутра. Оно што сам научила од Милице а сматрам вредним приказала бих следећим цитатима:

“Јуче сам био паметан. Стога сам желео мењати свет. Данас сам мудар. Стога мењам себе” - Шри Чинмој.

“Свако ко престане да учи стар је, било да има двадесет или осамдесет година. Онај ко наставља да учи остаје млад. Највећа ствар у животу је одржавати ум младим” - Хенри Форд.

Мислим да као наставници нисмо у прилици да много утичемо на законе или крупне институционалне промене у образовању. Међутим, дефинитивно, имамо утицај над процесом наставе/учења у нашој учионици. Заправо, нико не разуме боље ученике и нико не управља боље њиховим окружењем за учење него сам наставник који предаје у том одељењу.

Сматрам да креирањем окружења у коме се активност ученика очекује и охрабрује помажемо ученицима да грешке виде као прилике за учење. Настава треба и мора да буде у безбедном окружењу у коме ученици могу да испробавају, ризикују са различитим решењима а да последице евентуалног погрешног решења или одлуке “не коштају”. Сматрам да такво окружење делује подстицајно на то да се грешке и промашају прихватају као саставни део процеса учења тј. конструкције знања.

Такође, сматрам битним то да се ученици укључе у процес евалуације и оцењивања јер тиме код њих подстичемо формирање разумних судова о себи, свом раду и учењу што је кључно за критички развој мишљења и виших нивоа знања.

Уместо да будемо исфрустрирани тиме што немамо “модерна” наставна средства треба да усмеримо напоре на оно што можемо како бисмо охрабрили, подржали и олакшали учење наших ученика.

4. ПОСМАТРАЊЕ И АНАЛИЗА ЧАСА

ЦИЉ:

- анализа реализације праћења и оцењивања у медицинској школи “ Др Миша Пантић” у Ваљеву (посета на 3 наставна часа),
- оспособљавање за примену знања о праћењу и оцењивању у анализи конкретне праксе

ПРОЦЕС:

1. Посета три наставна часа (разред и предмет према избору) са циљем праћења и анализе праћења и оцењивања са освртом на то како су организоване активности, чему оне служе, како помажу ученицима у учењу и самом наставнику, која је улога наставника и ученика током процеса.
2. Извештај о посети часовима (анализа праћења и оцењивања, сврхе наставног процеса и оријентисаност ка одређеној традицији оцењивања).

Присуствовала сам часовима **здравствене неге** у једном одељењу четвртог разреда средње медицинске школе “Др Миша Пантић” у Ваљеву. Здравствене нега је комплексан предмет који представља темељ на који се конструише учениково знање. Састоји се из више сегмената а то су часови теоријске наставе, наставе вежби и блок наставе, која се изучава током сва четири разреда. Присуствовала сам различитим типовима часова овог предмета, часовима обраде новог градива и часовима утврђивања тј. евалуације. Са традиционалног аспекта наставе оцењивање је само коначна активност и нема карактеристике процеса, међутим данас је оцењивање процес који умногоме говори и о наставнику, његовим постигнућима и о томе да ли критички промишља своју праксу. Континуираним праћењем и оцењивање посматрају се постигнућа ученика, његовог напретка али и потешкоће у учењу и савладавању градива и на тај начин нам указује како да мењамо своју наставу.

Први час ком сам присуствовала био је час теоријске наставе из Здравствене неге, обрада новог градива, наставна јединица : Прва помоћ код акутног искрварења. На самом часу је смењивао се фронтални и групни рад уз пажљиве инструкције наставника који је веома искусно водио процес учења. Обзиром да се ради о уско стручном предмету у уводном делу часа наставница евоцира знање из других

предмета (прва помоћ, хирургија са негом) наводећи појам хемостаза , врсте крварења итд. На тај начин наставница је увела ученике у нову наставну јединицу повезујући са градивом других предмета и инсистирајући на разумевању поменутих појмова. Током овог дела часа сви ученици су били активни. У градивном делу наставница говори о врстама крварења, бележи их на таблу и за сваку наводи механизме настанка. Ученици прате и записују у свеску о врстама крварења. Овај део траје 5 –7 минута. Након тога наставница дели ученике у 4 групе (4 групе по 6 ученика). Свака група добија посебан задатак (1 група: да наведу одлике артеријског крварења, 2 група: да наведу одлике венског крварења, 3 група: да наведу одлике спољашњег крварења, 4 група да наведу одлике унутрашњег крварења) и бирају представнике групе који ће излагати. У овом делу часа примећује се добра радна атмосфера, велика мотивација међу ученицима а рад у групи делује подстицајно на учење. Наастваница прати рад свих група и помаже им сугеришући на одлике појединих врста крварења. Након тога представици група излажу а остали ученици допуњују. Ученик добија улогу активног субјекта наставног процеса а наставница има улогу ментора, организатора и координатора у настави. Заобилази се традиционални приступ настави где је доминантна улога наставника трансмисија знања без повратне информације о томе колико су ученици разумели градиво. У завршном делу часа наставница евалуира примену и разумевање наученог. На крају часа наставница даје повратну информацију за сваку групу посебно а групу која је била најуспешнија оцењује највишом оценом. Осталим групама даје смернице како да убудуће унапреде свој рад.

Присуствовала сам у истом одељењу часу вежби из предмета здравствена нега интернистичког болесника; тип часа утврђивање градива. Ученици су на часовима вежби подељени у 3 групе, свака група броји 10 ученика. Доминира индивидуални рад, рад у пару, метода демонстрације и монолошко-дијалогска метода. Први део активности био је усмерен на утврђивање теоријског знања ученика. Ученици се самостално јављају. Наставница инсистира на повезивању знања из других сродних предмета које су ученици изучавали предходне године. Осврће се не само на то како су ученици усвојили садржај, већ и примену логичких операција - анализе, синтезе, закључивање, повезивање и са претходним градивом, градивом из других предмета, као и са праксом и примерима из свакодневног живота. Даје времена ученику да одговори на постављено питање или га преформулише. Примећује интерактивну

наставу. Инсистира на прецизном и стручном изражавању и повезивању теорије и праксе. Поред обнављања теоријских знања, часом утврђивања обухваћено је и демонстрирање практичних вештина. Од ученика се захтева прецизност, самоувереност, став, спретност и сналажљивост. Такође је присутна и самоевалуација ученика кроз попуњавање листа унапред договорених и разрађених критеријума.

На овај начин ученик не само да стиче увид у своју оцену већ критички посматра свој процес учења. Омогућује му увид у начињене грешке и саморегулацију учења. Функција оваквог оцењивања је информативна, мотивациона и врло често развојна (саморегулација учења).

5. ПРОТОКОЛ ПОСМАТРАЊА И АНАЛИЗЕ ЧАСА

Студент: Марија Петровић

Датум и време посматрања часа 23.12.2019 године од 16:25 до 17:10 у другој смени

Место: Ваљево

Назив школе: медицинска школа “Др Миша Пантић”

Врста школе: средња стручна школа (ССШ)

1. Тема часа: Прва помоћ код посттрауматског шока
2. Тип часа: обрада
3. Циљ часа: Стицање основних знања код ученика о врстама шока и првој помоћим код посттрауматског шока

Образовни задатак: Оспособити ученике за уочавање симптома као и препознавање различитих врста шока.

Васпитни задатак: Истаћи значај правилне комуникације са особом у шоку и неговање тимског рада при збрињавању оваквих болесника.

Функционални задатак: Ученици ће знати да препознају симптоме шока и да укажу прву помоћ унесрећеном. Ученици ће схватити значај тимског рада у збрињавању ургентних стања.

4. Опис тока часа

УВОДНИ ДЕО ЧАСА: Наставница истиче значај и циљ данашњег часа где ће се спровести обрада нове наставне јединице : Прва помоћ код посттрауматског шока.

Час започиње питањима која служе евокацији знања из других сродних предмета као што су здравствена нега у хирургији и прва помоћ. Питања су била : 1. “ Која ургентна стања у хирургији знате?”, 2. “ Да ли знате шта је шок?”, 3. “ Шта се дешава у ткивима када је циркулација недовољна?”

Обзиром да су ученици у трећем разреду изучавали ургентна стања у хирургији њихови одговори су : 1. “Краниocereбралне повреде, крварење, електрични удар, акутни абдомен, шок итд.” 2. “ Шок је периферна циркулаторна слабост.”, 3. “ Нема адекватног снабдевања ћелије кисеоником, хранљивим материјама и хормонима нити одстрањивања крајњих продуката метаболизма и угљендиоксида из ткива”.

Наставница још једном истиче циљ часа и говори : “Данас ћемо учити врсте шока и поступке прве помоћи код посттрауматског шока”.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА: Овај део часа се састоји из пет корака који су временски различито организовани.

Први корак је мини предавање наставнице где истиче све врсте шока као и основне механизме настанка и бележи их на таблу. Наставница набраја а ученици записују у свеске. Овај корак траје од 3 - 5 минута.

Други корак је заправо подела ученика у групе и то тако што наставница дели ученицима бомбоне у 4 боје и на тај начин их разврста у 4 групе. У оквиру сваке групе ученици добијају задужења (1 група: да наведу узроке који могу довести до хиповолемијског шока, 2 група: да наведу узроке који могу довести до кардиогеног шока, 3 група: да наведу узрока који могу да доведу до неурогеног шока и 4 група: да наведу узроке који могу да доведу до септичног шока). Док ученици раде наставник обилази групе, мотивише ученике, сугерише им стања која могу довести до појаве одређене врсте шока. Након тока ученици бирају представнике групе који излажу а наставница и остали ученици допуњују. Овај корак је трајао око 7 минута.

Трећи корак подразумева поделу нових задатака у оквиру групе тако што ће свака група написати симптоме оне врсте шока коју су добили на почетку. Наставник и у

овом делу прати рад ученика, мотивише их, сугерише им симптоме који се могу јавити, помаже им. Након тога представници су излагали. Наставница је отворила простор за кратку дискусију питањем: “Шта сте уочили заједничко за све 4 врсте шока?”. Ученици су говорили: “Све врсте шока имају исте симптоме и евентуални 1-2- различита симптома као што је бол у грудима код кардиогеног, повишена температура код септичног, дехидратација код хиповолемијског и бол или одузетост појединих делова тела код неурогеног”. Овај корак траје 10 минута.

Четвртим кораком наставница мини предавањем говори о посттрауматском шоку и узроцима настанка шока. Овај корак траје 3 минута.

У петом кораку ученици поново унутар својих група решавају проблемски задатак где треба да напишу поступак прве помоћи код особе са посттрауматским шоком (1 група треба да стави акценат на одговарајући положај болесника, 2 група треба да стави акценат на лекове који се могу применити код оваквог болесника, 3 група треба да стави акценат на методе заустављања крварења и 4 група треба да стави акценат на комуникацију са повређеним тј. треба да направе кратак скеч где ће имати игру туђих улога комуникације са особом у 1 фази посттрауматског шока). Након рад унутар група представници излажу а наставници ученици по потерби допуњују. Овај корак траје 10 минута.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА: Дискутује се о данашњој теми, поново се развија дискусија, ученици говоре као им је овакав начин рада баш пријао, подсетили су се знања из хирургије и научили су нешто ново и што је најважније схватили значај примене знања у пракси.

Ученици су добили домаћи задатак који ће презентовати за 2 недеље. Домаћи задатак је да сами изаберу друга или другарицу са којим ће вежбати комуникацију тако што ће једно бити здравствени радник а друго болесника или члан породице унесрећене особе која се налази у јединици интензивне неге.

Наставница ученицима даје анонимну анкету коју попуњавају. Анкета се односи на евалуацију наставног часа и садржи следећа питања: 1. Да ли вам се допао овакав метод рада на часу? 2. Да ли бисте желели да убудуће чешће радимо на овакав начин? 3. Оценом од 1 – 5 оцените вашу данашњу активност на часу _____

5. Основни методички облик рада: На часу је било више метода рада, најзаступљенији је био групни рад где су ученици решавали проблемске задатке а наставница их је пратила, мотивисала и пружала помоћ и пидршку онда када је то требало. Час је имао одлике инерактивне наставе.

6. социјални облици рада : ФР и РГ	7. извори знања на часу: • наставничино предавање	8. главне интеракције: Ученици деле улоге унутар групе, сарађују, заједно решавају задатке, примењују и повезују знања из других предмета.
<p>9. методе на часу:</p> <p>a. <u>предавање наставника</u></p> <p>b. <u>излагање ученика</u> - представници група су излагали након сваког задатка</p> <p>c. <u>дискусија</u>, дебата, дијалог (вођени разговор) - ученици дискутују о могућим начинима решавања задатака: на нивоу групе, али и на нивоу одељења</p> <p>d. brainstorming (олуја идеја, мозгалица)</p> <p>e. <u>игра улога</u>, симулација, драматизација - ученици 4 групе у другом задатку кроз игру улога и драматизацију решавају задатак,</p> <p>f. <u>решавање проблема</u> - ученици решавају конкретан, практичан проблем користећи своја теоријска знања,</p> <p>g. <u>међусобно подучавање ученика</u> - ученици су допуњавали када нека од група не наброји све ставке,</p> <p>h. креирање шема, постера, мапа појмова, зидних новина, класификација</p> <p>i. рад са портфолиом</p> <p>нешто друго:</p> <p><u>дијалошка метода</u>- наставник поставља питања у уводном делу часа.</p>		

5.1. ОСВРТ НА ПОСМАТРАНИ ЧАС

Коментари о циљевима часа :

Циљеви часа је јасно и конкретно истакнут и на почетку и на крају уводног дела часа. Циљеви су такође усмерени и на личност ученика. Осим усвајања чињеница и знања код ученика се инсистира на развијању способности за рад у групи где се задаци решавају на кооперативан начин. Час је био усмерен ка конструкцији знања и то од усвајања чињеница преко разумевања и анализирања задатака до креирања решења задатка унутар група. Из тога се види да је била заступљена Блумова таксономија. Циљеви су остварени заједно и зависно једни од других; прожимају се и допуњују, делујући једни на друге; то је препознатљиво и на томе се инсистира; на то се подсећа.

Однос циљева, садржаја и начина рада:

Образовни циљеви су реализовани постављањем питања на почетку часа чиме се постиже и повезивање градива из других предмета (здравствена нега хируршког болесник и прва помоћ). Такође се циљеви часа реализују кроз даље активности на часу где ученици групним радом решавају проблемске задатке користећи своја ранија знања. На овом часу можемо уочити усклађеност образовних и функционалних циљева, које се међусобно допуњују.

Коментар начина рада на часу:

Ученик је активни субјект наставног процеса, учење се одвија кроз размену искуства унутра групе. Атмосфера на часу је пријанта и подстицајна и обезбеђен је квалитетан групни рад. Овакав начин рада помаже ученицима да развијају сараднички однос и да се допуњују што је од изузетног значаја за професију здравственог радника. Такође је важно рећи да наставник надограђује претходно ученичко знање, повезује ранија знања. Наставник прати рад групе и помаже уколико је потребно и делује мотивационо на ученике што се види по њиховом позитивном приступу оваквом начину рад. Оваква настава је допринела већој мотивацији и ангажовањем ученика што свакако представља карактеристику интерактивне наставе. Унутар група је било по 7 ученика тако да су се поједини ученици били мање ангажовани. То би се могло избећи осмишљавањем неке активности где они зависе једни од других тј. не могу да заврше задатак без учешћа свих.

Коментар о улогама које наставник остварује на часу:

Наставник на овом часу има много улога. Наставник као предавач, организатор, планер, мотиватор, вођа наставног процеса, ментор, наставник као фацилитатор, наставник је партнер у педагошкој комуникацији. Свакако се улога наставника знатно променила од оне традиционалне улоге где је он пуки преносилац знања ка томе да су наставник и ученик активни актери наставног процеса који се међусобно поштују и уважавају.

Наставник подстиче рад у групи, помаже када је потребно - улога ментора. Током часа наставник користи позитивна поткрепљења, охрабрује ученике да сами дођу до решења, чини рад пријатним и занимљивим а окружење сигурним и подстицајним за учење. Овде наставник пружа емоционалну подршку ученицима тако што их похваљује и истиче везаност наставника и ученика што додатно доприноси позитивном утицају наставника на понашање ученика (дисциплина на часу је била добра).

Наставник постепено води ученике кроз градиво корак по корак, одређује адекватну динамику, величину корака и тежину задатака. Задаци су пажљиво одабрани да буду

довољно изазовни за ученике али не и превише тешки да ученици не могу да их реше. Види се да наставник добро познаје своје ученике.

Концепција образовања/заснованост наставе:

Заступљена је интеракционистичка концепција образовања, доминантана је комуникација између наставника и ученика и између самих ученика међусобно. Час је усмерен на целовит развој личности ученика кроз рад у групи, добру комуникацију између чланова ,размену информација и кооперативан рад. Оваквим начином рада стиче се основа за развој социјалних компетенција. Настава није усмерена само на упамћивање чињеница већ на стварање сарадничке атмосфере у којој сви уче. Учење се остварује кроз проучавање проблемских задатака, долажењем до решења и припремом за заједнички извештај.

Општи коментар о часу:

Час је добро артикулисан и постављени су јасни, оствариви и мерљиви циљеви. Подељен је на три логичне целине: **уводни део часа:** где је циљ био да се истакне значај надоградње на предходна знања из других предмета и усвајање нових знања путем откића, уз јасно дефинисане циљеве часа, потом **централни део часа** који је био органозован кроз неколико корака који су јасно водили ка конструкцији знања, задаци у оквиру тих корака су били добро разрађени и “по мери” ученика, види се да наставник добро познаје своје ученике. Сам ток часа је интерактиван, ученици међусобно сарађују, развијају се сараднички односи, наставник је ментор, помаже и охрабрује ученике на решавање задатака. Самим тим се остварује окружење које је подстицајно за учење. Наставник користи позитивне подкрепљиваче и даје повратне информације ученицима где им сугерише да сопствене грешке посматрају као прилике за учење. У овом случају учење није пасивно примање знања, већ активна интерпретација искуства.

У **завршном делу часа** наставник подстиче дискусију да би увидео колико су ученици разумели наставни садржај, то је веома значајно за даљи ток наставе. Након тога ученици попуњавају евалуативне листиће што наставнику служи за рефлексију своје праксе и тога докле је стигао и да ли нешто терба да мења. На основу ове евалуације наставник процењује и мотивисаност ученика за овакав начин рада и учење уопште.

ЗАКЉУЧАК:

Бити наставник једно је од најизазовнијих и најлепших занимања. Додала бих још да је такође једно од најодговорнијих занимања где радећи са децом имамо прилику да радимо за будућност.

Без обзира, на године рада и искуства у настави сваки дан ми је нова прилика за учење. Писањем овог рада дошла сам до нових знања не само читајући литературу већ и разговором са колегама и ученицима. Може се рећи да наставници често полазе од датог а не од оног што би могло да буде. Иако је важно бити свестан тога како јесте, исто тако је неопходно настојати унапредити постојеће стање ствари.

“Путниче, нема утабане стазе. Стаза се прави ходајући.” (Антонио Макадо)

Велику помоћ и подршку током писања овог рада имала сам од професора, колега и мојих ученика и овим путем им се свима захваљујем на стрпљивости и подршци.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Хавелка, Н. (2000), Ученик и наставник у образовном процесу, Београд, ЗУНС, 109 – 111 стр
2. Васиљевић Благојевић М.(2016), Управљање школом и наставом, Београд:ВЗШСС
3. Митић В. (1999), Психолошки чиниоци прихватања иновација у настави, Нови Сад:Будућност
4. Ивић, И., Пешикан, А., Антић, С. (2003), Активно учење 2, Београд, Институту за психологију, Филозофски факултет, 70 стр.
5. Ранковић Васиљевић Р. (2004), Методика наставе здравствене неге, Београд: Виша медицинска школа
6. Радуловић, Л., образовање наставника за рефлескуну праксу, Београд, Филозофски факултет, 23 – 25

ПРИЛОГ:

Током мастер судија бавила сам се писањем многих радова који су у многоме остварили мој поглед на наставу, оцењивање и целокупан наставни процес уопште.

Достављам их појединачно у прилогу.